

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลต่าง ๆ

- ชื่อวิชาหรือกิจกรรม : วิธีรับมือกับมิจฉาชีพทางการเงิน
- ชื่อครู/หน่วยงาน : นางสาวณพัชสร ชื่นชม
ชื่อโรงเรียนที่สอนหรือฝึกสอน : โรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคการศึกษาและปีการศึกษาที่ใช้สอน/ทำกิจกรรม : ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568
ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5

รูปแบบการนำไปใช้ :

- ☐ รายวิชาเฉพาะ _____
- ☒ สอดแทรกในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม _____
- ☐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ชุมนุม / ชมรม / ค่าย / ชั่วโมงแนะแนว) ได้แก่ _____

3. วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

- นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะและรูปแบบของมิจฉาชีพทางการเงินได้
- นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์และแยกแยะพฤติกรรมเสี่ยงได้
- นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกวิธีรับมืออย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญสถานการณ์จริง
- นักเรียนมีทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกหลอกลวงทางการเงิน

4. สมรรถนะทางการเงิน (Financial competency) :

สมรรถนะที่ 5 การจัดการความเสี่ยง ภัยทางการเงิน และการประกันภัย

5. ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางฯ (ถ้ามี) :

ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
-	-

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้หรือขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม :

กระบวนการเรียนรู้ (Situation-Based Learning)

ขั้นนำ (Engagement) (10 นาที)

- ครูนำเสนอสถานการณ์จำลอง เช่น ได้รับข้อความ SMS แจ้งว่าถูกรางวัล หรือมีคนโทรมาอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ธนาคาร
- ครูตั้งคำถามกระตุ้นคิด เช่น ถ้าเป็นคุณจะทำอย่างไร เชื่อหรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นสอน (Exploration & Explanation) (30 นาที)

เผชิญสถานการณ์

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

3. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 6 กลุ่ม โดยครูแจกกรณีศึกษา เช่น หลอกให้โอนเงิน หลอกลงทุน หลอกผ่านลิงก์ปลอม หลอกให้รัก หลอกขายของออนไลน์ แก๊งคอลเซ็นเตอร์ แอปอ้างเจ้าหน้าที่ วิเคราะห์สถานการณ์

4. ครูให้นักเรียนศึกษากรณีศึกษากลุ่มละ 1 เรื่อง โดยให้นักเรียนวิเคราะห์จุดน่าสงสัย ความเสี่ยง และผลกระทบ เสนอแนวทางแก้ไข

5. นักเรียนระดมสมองเสนอวิธีรับมือ เช่น ไม่กดลิงก์ ไม่ให้ข้อมูลส่วนตัว ตรวจสอบกับหน่วยงานจริง นำเสนอ

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวทาง

7. ครูเพิ่มเติมความรู้ เช่น เทคนิคฉ้อฉลใหม่ๆ

ขั้นสรุป (Conclusion) (10 นาที)

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป หลักการรับมือ 3 ไม่ เช่น ไม่เชื่อบันเทิง ไม่โอนเงิน ไม่ให้ข้อมูล

9. ครูให้นักเรียนสะท้อนความคิด (Reflection)

10. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วย Google Form

7. การประเมินและการวัดผลการเรียนรู้ :

1. การประเมินระหว่างเรียน

- การสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม
- การตอบคำถาม
- การทำงานกลุ่ม

2. การประเมินปลายทาง

- แบบประเมินการวิเคราะห์สถานการณ์
- แบบทดสอบ (ปรนัย/อัตนัย)
- การนำเสนอผลงาน

3. เกณฑ์การประเมิน

- ดีมาก (เข้าใจและนำไปใช้ได้จริง)
- ดี (เข้าใจแต่ยังไม่มั่นใจ)
- พอใช้ (เข้าใจบางส่วน)
- ปรับปรุง (ยังไม่เข้าใจ)

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ส่วนที่ 2 : สื่อประกอบต่าง ๆ เช่น แผนการสอน แผนการดำเนินกิจกรรม ใบงาน

ใบงาน

“กรณีศึกษา”

กรณีศึกษาที่ 1: หลอกให้โอนเงิน (แก๊งคอลเซ็นเตอร์)

สถานการณ์

นางสาวเอ ได้รับโทรศัพท์จากชายคนหนึ่ง อ้างว่าเป็น “เจ้าหน้าที่ตำรวจ” แจ้งว่า
บัญชีของเธอเกี่ยวข้องกับคดีฟอกเงิน และต้อง “โอนเงินไปตรวจสอบ” มิฉะนั้นจะถูกดำเนินคดี
ผู้โทรมีข้อมูลส่วนตัวของเธอ เช่น ชื่อ-นามสกุล และเลขบัตรประชาชนบางส่วน
ทำให้นางสาวเอรู้สึกกลัว และกำลังตัดสินใจโอนเงิน

คำถามสำหรับนักเรียน

1. จุดใดที่น่าสงสัยในสถานการณ์นี้
2. มิฉะฉินใช้กลยุทธ์อะไร
3. ถ้าเป็นคุณจะทำอย่างไร
4. จะป้องกันเหตุการณ์แบบนี้ได้อย่างไร

แนวคำตอบ (สำหรับครู)

- ใช้ “ความกลัว” กดดัน
- อ้างหน่วยงานรัฐ
- ไม่ควรโอนเงิน → ควรวางสายและตรวจสอบ
- ป้องกัน: ไม่ให้ข้อมูล / ไม่เชื่อทันที

กรณีศึกษาที่ 2: หลอกลงทุน

สถานการณ์

นายปีเห็นโฆษณาในโซเชียลมีเดียว่า
“ลงทุน 1,000 บาท ได้กำไร 3,000 บาท ภายใน 3 วัน”
มีรีวิวมากมายและมีคนแสดงหลักฐานการโอนเงิน
เมื่อเขาทดลองลงทุนครั้งแรก ได้เงินจริง
แต่เมื่อเพิ่มเงินลงทุนมากขึ้น กลับไม่สามารถถอนเงินได้

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

คำถาม

1. จุดสังเกตว่าการลงทุนนี้ผิดปกติคืออะไร
2. ทำไมช่วงแรกถึงได้เงิน
3. ถ้าเป็นคุณจะทำตัดสินใจอย่างไร
4. หลักการลงทุนที่ปลอดภัยคืออะไร

แนวคำตอบ

- ผลตอบแทนสูงเกินจริง
- ใช้วิธี “หลอกให้เชื่อ” ด้วยการให้กำไรช่วงแรก
- ควรหลีกเลี่ยง
- ลงทุนต้องมีความเสี่ยงและตรวจสอบได้

กรณีศึกษาที่ 3: หลอกผ่านลิงก์ปลอม (Phishing)

สถานการณ์

นางสาวซีได้รับ SMS แจ้งว่า

“คุณได้รับเงินช่วยเหลือ 5,000 บาท กรุณากดลิงก์เพื่อรับสิทธิ์”

เมื่อกดลิงก์ พบหน้าเว็บไซต์ที่คล้ายธนาคาร

และให้กรอกข้อมูล เช่น

- เลขบัญชี
- รหัสผ่าน
- OTP

คำถาม

1. อะไรคือสัญญาณเตือนในสถานการณ์นี้
2. หากกรอกข้อมูลไปแล้วจะเกิดอะไรขึ้น
3. ควรทำอะไรเมื่อได้รับลิงก์แบบนี้
4. วิธีป้องกันคืออะไร

แนวคำตอบ

- ลิงก์แปลก / ไม่ใช่เว็บทางการ
- ข้อมูลถูกขโมย → เงินอาจถูกถอน
- ไม่กดลิงก์ / ลบทิ้ง
- ตรวจสอบแหล่งที่มา

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

กรณีศึกษาที่ 4 หลอกให้รัก (Romance Scam)

สถานการณ์

นางสาวดีรู้จักชายคนหนึ่งผ่านโซเชียลมีเดีย เขาอ้างว่าเป็นชาวต่างชาติ ทำงานวิศวกรในต่างประเทศ ทั้งสองพูดคุยกันทุกวัน จนเกิดความสนิทสนม ต่อมา ชายคนนั้นบอกว่าจะส่งของขวัญมาให้ แต่ติดปัญหาที่ด้านศุลกากร ต้องจ่ายค่าธรรมเนียม 15,000 บาท

เขาขอให้นางสาวดีโอนเงินช่วย และสัญญาว่าจะคืนให้ภายหลัง

คำถามวิเคราะห์

1. อะไรคือสัญญาณเตือนในสถานการณ์นี้
2. มีงานวิจัยใช้กลยุทธ์ทางจิตวิทยาอะไร
3. ถ้าเป็นคุณจะตัดสินใจอย่างไร
4. จะป้องกันการถูกหลอกลักษณะนี้ได้อย่างไร

แนวคำตอบ

- สนธิเร็วเกินไป / ไม่เคยเจอตัวจริง
- ใช้ “ความรัก + ความไว้วางใจ” หลอก
- ไม่ควรโอนเงิน
- ไม่ส่งเงินให้คนที่ไม่เคยพบตัวจริง

กรณีศึกษาที่ 5 หลอกขายของออนไลน์

สถานการณ์

นายเอพบเพจขายโทรศัพท์มือถือราคาถูกกว่าท้องตลาดมาก มีรีวิวจำนวนมาก และมีภาพลูกค้าโอนเงิน เขาตัดสินใจโอนเงินเต็มจำนวน 8,000 บาท แต่หลังจากนั้นเพจไม่ตอบข้อความ และถูกบล็อกทันที

คำถามวิเคราะห์

1. จุดผิดสังเกตของร้านค้านี้คืออะไร
2. ทำไมรีวิวจำนวนมากอาจไม่น่าเชื่อถือ
3. ถ้าเป็นคุณจะตรวจสอบอย่างไร
4. วิธีป้องกันการโดนหลอกซื้อของออนไลน์คืออะไร

แนวคำตอบ

- ราคาถูกเกินไปจริง
- รีวิวอาจปลอม
- ควรเช็คความน่าเชื่อถือ/เก็บเงินปลายทาง

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

- ไม่โอนเงินให้ร้านที่ไม่น่าเชื่อถือ

กรณีศึกษาที่ 6 แก๊งคอลเซ็นเตอร์ / แอปอ้างเจ้าหน้าที่

สถานการณ์

นายจีได้รับโทรศัพท์จากบุคคลที่อ้างว่าเป็น “เจ้าหน้าที่จากกรมสอบสวน”

แจ้งว่ามีบัญชีของเขาเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมาย

ผู้โทรให้เขาแอดไลน์ และส่งเอกสารปลอม

พร้อมสั่งให้โอนเงินไปยังบัญชี “เพื่อตรวจสอบ” และห้ามบอกใคร

คำถามวิเคราะห์

1. สัญญาณเตือนของมิจฉาชีพคืออะไร
2. ทำไมมิจฉาชีพต้องให้เหยื่อ “ห้ามบอกใคร”
3. ถ้าเป็นคุณจะทำอย่างไร
4. วิธีป้องกันคืออะไร

แนวคำตอบ

- อ้างหน่วยงานรัฐ + กดดัน + ให้โอนเงิน
- เพื่อไม่ให้เหยื่อปรึกษาคนอื่น
- ควรวางสายและตรวจสอบหน่วยงาน
- ไม่โอนเงิน / ไม่ให้ข้อมูล

.....

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ใบงานที่ 1: วิเคราะห์สถานการณ์

.....

คำชี้แจง : อ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถาม

.....

สถานการณ์ :

มีคนโทรมาบอกว่า เป็นเจ้าหน้าที่ธนาคาร แจ้งว่าบัญชีของคุณมีปัญหา และให้โอนเงินเพื่อตรวจสอบ

คำถาม

1. สถานการณ์นี้น่าสงสัยหรือไม่ เพราะอะไร
2. จุดเสี่ยงคืออะไร
3. ถ้าเป็นคุณ จะทำอย่างไร

ใบงานที่ 2: เลือกทางรอด

.....

ให้ ✓ หน้าคำตอบที่ถูกต้อง

สถานการณ์ ตัวเลือก

มี SMS ให้กดลิงก์รับเงิน ☐ กดทันที ☐ ตรวจสอบ ☐ ลบ

มีคนทักขายของราคาถูก ☐ โอนเงิน ☐ เช็ครีวิว ☐ ไม่สนใจ

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

แบบทดสอบ

เรื่องวิธีรับมือกับมิจฉาชีพทางการเงิน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ 1

ข้อใดเป็นลักษณะของมิจฉาชีพทางการเงิน

- ก. ให้ข้อมูลชัดเจน ตรวจสอบได้
- ข. มีหน้าร้านแน่นอน
- ค. เร่งรัดให้โอนเงินทันที
- ง. มีใบเสร็จรับเงิน

ข้อ 2

หากมีคนโทรมาอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ธนาคาร ควรทำอะไร

- ก. ให้ข้อมูลทันที
- ข. โอนเงินตามคำสั่ง
- ค. วางสายและติดต่อธนาคารโดยตรง
- ง. เชื้อทันทีเพราะเป็นเจ้าหน้าที่

ข้อ 3

ข้อความ SMS ให้กดลิงก์รับเงินรางวัล ควรทำอะไร

- ก. กดลิงก์ทันที
- ข. ส่งต่อให้เพื่อน
- ค. ลบทิ้งและไม่กดลิงก์
- ง. กรอกข้อมูลส่วนตัว

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ข้อ 4

การหลอกลวงทุนมักมีลักษณะอย่างไร

- ก. ผลตอบแทนสูงผิดปกติ
- ข. มีความเสี่ยงชัดเจน
- ค. มีเอกสารครบ
- ง. ใช้เวลาคืดนาน

ข้อ 5

หากมีคนชักมาขายของราคาถูกลงมาก ควรทำอะไร

- ก. โอนเงินทันที
- ข. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือก่อน
- ค. เชื่อเพราะราคาถูก
- ง. ซื้อทันทีไม่ต้องคิด

ข้อ 6

ข้อใดคือข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย

- ก. ชื่อเล่น
- ข. รหัส OTP
- ค. อายุ
- ง. โรงเรียน

ข้อ 7

ข้อใดเป็นวิธีป้องกันมิจฉาชีพที่ดีที่สุด

- ก. เชื่อทุกข้อความ
- ข. โอนเงินเร็ว
- ค. ตรวจสอบข้อมูลก่อนเสมอ
- ง. ให้ข้อมูลส่วนตัว

การเผยแพร่ผลงานครูในโครงการ หรือตามความร่วมมือต่าง ๆ

ข้อ 8

หากสงสัยว่าถูกหลอก ควรทำอะไร

- ก. เจียบไว้
- ข. แจ้งผู้ปกครองหรือครู
- ค. โอนเงินเพิ่ม
- ง. ปิดบัญชีทันที

ข้อ 9

ข้อใด “ไม่ใช่” พฤติกรรมของมิจฉาชีพ

- ก. เร่งให้ตัดสินใจ
- ข. ขอข้อมูลส่วนตัว
- ค. ให้เวลาตรวจสอบ
- ง. หลอกให้โอนเงิน

ข้อ 10

หลักการสำคัญในการป้องกันมิจฉาชีพคือข้อใด

- ก. รีบตัดสินใจ
- ข. คิดก่อนเชื่อ ตรวจสอบก่อนโอน
- ค. เชื่อเพื่อน
- ง. โอนเงินก่อน

เฉลย

1. ค
2. ค
3. ค
4. ก
5. ข
6. ข
7. ค
8. ข
9. ค
10. ข

